

KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV

**Správa Kancelárie verejného ochrancu práv o výsledkoch jej činnosti, hospodárení
a podmienkach pre jej činnosť v roku 2013**

Predkladá vedúci Kancelárie verejného ochrancu práv: PhDr. Marián Török, PhD.

Bratislava február 2014

Na základe príkazu verejnej ochrankyne práv predkladám Správu Kancelárie verejného ochrancu práv o výsledkoch jej činnosti, hospodárení a podmienkach pre jej činnosť v roku 2013.

PhDr. Marián Török, PhD., v. r.
vedúci Kancelárie verejného ochrancu práv

OBSAH

I.	ČINNOSŤ KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV V ROKU 2013..4
1.	Sumárne údaje o činnosti Kancelárie verejného ochrancu práv za rok 2013 v oblasti ochrany základných práv a slobôd 4
2.	Usmerňovanie občanov vo veciach nepatriacich do pôsobnosti verejného ochrancu práv.....4
3.	Pomoc deťom prostredníctvom našej internetovej stránky www.detskyombudsman.sk.....5
4.	Vybavovanie žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.....5
5.	Iné aktivity.....6
II.	VZŤAHY KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV S INÝMI INŠTITÚCIAMI.....8
1.	Vzťahy s medzinárodnými a nadnárodnými inštitúciami.....8
1.1	Medzinárodná spolupráca 8
1.2	Spolupráca s Medzinárodným ombudsmanským inštitútom.....8
1.3	Spolupráca s Európskym ombudsmanom.....8
1.4	Spolupráca s Agentúrou Európskej únie pre základné práva.....9
1.5	Spolupráca s Európskou komisiou.....9
1.6	Spolupráca v rámci Európskej siete ombudsmanov pre deti.....10
1.7	Spolupráca so zahraničnými ombudsmanskými a inými inštitúciami.....10
1.7.1	Spolupráca v rámci krajín V4.....10
1.7.2	Spolupráca s inými ombudsmanskými a zahraničnými inštitúciami.....11
2.	Spolupráca s inými subjektmi pôsobiacimi v oblasti ochrany práv a slobôd.....11
III.	ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE A HOSPODÁRENIE KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV V ROKU 2013.....13
1.	Organizačné a personálne zabezpečenie činnosti Kancelárie.....13
2.	Materiálno-technické zabezpečenie Kancelárie 14
3.	Hospodárenie Kancelárie s pridelenými rozpočtovými prostriedkami.....16
IV.	PODMIENKY ČINNOSTI KANCELÁRIE V ROKU 2013 A NÁVRHY ODPORÚČANÍ VEREJNEJ OCHRANKYNI PRÁV PRE NÁRODNÚ RADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....19
1.	Podmienky činnosti Kancelárie.....19
2.	Návrhy odporúčaní verejnej ochrankyni práv pre Národnú radu Slovenskej republiky 20

I. ČINNOSŤ KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV V ROKU 2013

Kancelária verejného ochrancu práv (ďalej len „Kancelária“) je právnickou osobou, ktorá **plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti verejného ochrancu práv**. Jej sídlo je ustanovené zákonom v Bratislave.

Podľa § 27 ods. 3 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“) má Kancelária právo požadovať od orgánov verejnej správy podklady a informácie, ktoré verejný ochranca práv potrebuje na plnenie svojich úloh.

Úlohy Kancelárie plnia štátni zamestnanci a zamestnanci. Počet zamestnancov Kancelárie schvaľuje verejný ochranca práv. Zabezpečenie efektívneho výkonu zverených úloh predpokladá kvalitné a vysoko odborné ľudské zdroje, ale aj zabezpečenie starostlivosti o zamestnancov, ich vzdelávanie a stabilizáciu obsadenia jednotlivých pracovných pozícií.

Podrobnosti o organizácii a úlohách Kancelárie upravuje organizačný poriadok, ktorý vydáva verejný ochranca práv.

1. Sumárne údaje o činnosti Kancelárie za rok 2013

V roku 2013 pracovala Kancelária celkovo so 4 403 podaniami. Z toho sa na Kanceláriu obrátilo písomným podaním 1 632 podávateľov (z toho bolo 619 podnetov a 1 013 podaní) a z predchádzajúceho roku zostalo nevybavených 1 555 podaní (z toho bolo 889 podnetov a 666 podaní). **V roku 2013 právnici Kancelárie v počte 19 vybavili 3 743 podaní** (z toho bolo 360 podnetov z roku 2013, 637 podnetov prenesených z roku 2012, 883 podaní z roku 2013, 647 podaní prenesených z roku 2012, 389 písomných usmernení a 827 podaní na stránke detského ombudsmana). Prenos podaní/podnetov sa v porovnaní s rokom 2012 znížil celkovo o 57,5%, čo svedčí o pružnejšom vybavovaní podaní/podnetov zamestnancami Kancelárie. Právnici Kancelárie v roku 2013 vykonali 11 tematických prieskumov, v rámci ktorých aj na mieste preskúmali činnosť v 43 inštitúciách. Zamestnanci Kancelárie pomáhali s vyhotovením podaní adresovaných verejnému ochrancovi práv 720 osobám.

2. Usmerňovanie občanov vo veciach mimo pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona o verejnom ochrancovi práv

Na Kanceláriu verejného ochrancu práv sa stále častejšie obracajú občania aj neoficiálne prostredníctvom mailov alebo profilu na sociálnej sieti Facebook. Ide prevažne o problémy, ktoré nepatria do zákonných kompetencií verejnej ochrankyne práv, alebo priamo o žiadosti o právne poradenstvo. Aj vo veciach mimo pôsobnosti sa však Kancelária snaží občanom čo do najväčšej možnej miery vychádzať v ústrety, nie iba formalisticky odmietnuť ich žiadosť. Preto aj v týchto prípadoch im prostredníctvom elektronickej komunikácie poskytujú aspoň základné usmernenia. V roku 2013 ich bolo poskytnutých 389.

3. Pomoc deťom prostredníctvom našej internetovej stránky www.detskyombudsman.sk

Aj v roku 2013 Kancelária pomáhala riešiť problémy detí prostredníctvom internetovej stránky www.detskyombudsman.sk. Stránka umožňuje deťom anonymne zaslať otázku alebo napísať svoj problém na elektronickom formulári, ktorý je na nej zverejnený. Odpoveď im Kancelária zasiela priamo na ich e-mailovú adresu, ktorú deti vo formulári uvedú. Kancelárii verejného ochrancu práv bolo v roku 2013 prostredníctvom stránky www.detskyombudsman.sk doručených viac ako 827 otázok.

Najčastejšie problémy a otázky, s ktorými sa deti na Kanceláriu obracali, sa týkali problémov v škole. Deti riešili konflikty so spolužiakmi, s učiteľmi, nespravodlivé hodnotenie. Často chceli informáciu o tom, aké sú ich práva a povinnosti v škole alebo sa chceli poradiť s výberom správnej školy alebo s poskytovaním sociálneho štipendia.

Ďalším najčastejším okruhom problémov, ktoré deti v minulom roku trápili, boli vzťahy v rodine a to najmä v súvislosti s možnosťou osamostatniť sa od rodičov, s vymáhaním výživného, so stretávaním sa s tým rodičom, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti po rozvoде.

Deti sa na Kanceláriu obracali však aj v ďalších veciach, ktoré súviseli napr. s dávkami sociálneho zabezpečenia, so zdravotnou starostlivosťou a s rôznymi inými oblasťami.

Stránka www.detskyombudsman.sk obsahuje aj niekoľko desiatok najčastejšie sa opakujúcich otázok, s ktorými sa deti na právnikov Kancelárie obracajú a odpovede na ne sú zverejnené v rubrike „Naše rady“. Tieto otázky a odpovede sú rozdelené do štyroch základných kategórií: Ty a rodina, Ty a škola, Ty, spoločnosť a štát a Ty a ďalšie problémy, ktoré sú ďalej delené do viacerých podkategórií.

Stránka tiež informuje deti o pôsobnosti verejnej ochrankyne práv, o jej aktivitách týkajúcich sa detí a ochrany ich práv, o Dohovore o právach dieťaťa a poskytuje kontakty na organizácie, ktoré pomáhajú deťom. Pokiaľ deti bližšie zaujíma pôsobnosť verejnej ochrankyne práv, či majú otázky súvisiace so základnými právami a ich ochranou, ktoré by sa chceli opýtať priamo verejnej ochrankyne práv alebo by ju chceli pozvať na besedu do svojej školy, stránka ich informuje o možnosti zúčastniť sa videokonferencie alebo rozhovoru prostredníctvom chatu.

4. Vybavovanie žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

Ústavnú povinnosť orgánov verejnej moci poskytovať verejnosti informácie o svojej činnosti t. j. ústavné právo verejnosti na prístup k informáciám, upravuje na zákonnej úrovni vo všeobecnosti zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Špeciálnu právnu úpravu prístupu k informáciám obsahujú aj iné právne predpisy.

V súlade s citovaným zákonom postupovala Kancelária pri sprístupňovaní informácií fyzickým osobám a právnickým osobám (ďalej len „žiadatelia“) v roku 2013 dvoma spôsobmi: na základe žiadosti žiadateľa a na základe povinného zverejňovania informácií (uzavreté zmluvy a objednávky).

V roku 2013 Kancelária vybavila 59 žiadostí žiadateľov o poskytnutie informácií sprístupnením informácií. V dvoch prípadoch vydala rozhodnutie o odmietnutí sprístupnenia požadovaných informácií, a to z dôvodu ochrany osobných údajov a obmedzenia na základe osobitného predpisu.

Z celkového počtu žiadostí bolo 29 vybavených e-mailom, šesť nahliadnutím do spisu a vyhotovením požadovaných kópií zo spisu a 23 poštovou prepravou do vlastných rúk žiadateľov na udanú adresu. Vybavené žiadosti sa týkali najmä sprístupnenia informácií o stave vo vybavovaní podaných podnetov, počtu vybavených žiadostí o poskytnutie informácií, zaslaných stanovísk orgánov verejnej správy Kancelárii na vybavenie podnetov, právneho poradenstva, organizačnej a riadiacej štruktúry Kancelárie, podkladov pre bakalárske a diplomové práce študentov, sprístupnenia informácií z podnetov, mimoriadnej správy verejnej ochrankyne práv, rozpočtu Kancelárie, darov pre tuzemské a zahraničné delegácie, zoznamu výrobkov zakúpených na reprezentatívne účely, lehôt na vybavovanie doručených podnetov a vydaných upovedomení o odložení podnetov za požadované časové obdobia.

Žiadosti boli Kanceláriou vybavené ich sprístupnením podľa ustanovenia § 16 zákona o slobode informácií odpisom alebo výpisom, odkopírovaním informácií alebo sprístupnením kópií s požadovanými informáciami. Okrem priameho vybavenia žiadostí žiadateľov Kancelária vybavila žiadosti aj postúpením v zmysle ustanovenia § 15 zákona o slobode informácií iným povinným osobám, ktoré mali požadované informácie k dispozícii, a to päť postúpení Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže a jedno postúpenie Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, Úradu vlády Slovenskej republiky a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.

Všetky žiadosti doručené Kancelárii boli vybavené bez zbytočného odkladu, najneskôr v zákonnej lehote ôsmich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti Kancelárii ako povinnej osobe v zmysle zákona o slobode informácií.

5. Iné aktivity

Aj v roku 2013 sa Kancelária intenzívne usilovala priblížiť činnosť verejného ochrancu práv občanom, zvyšovať ich právne vedomie a čo najviac dostávať do povedomia nielen problematiku ľudských práv ako takých, ale aj ich dodržiavania a ochrany. Preto Kancelária pokračovala v organizovaní **pravidelných mesačných „Diskusí s ombudsmankou“** v bratislavskom Kultúrnom centre Dunaj. Sú to verejné diskusie so zaujímavými hosťami a s aktívne sa zapájajúcim publikom, navyše na mieste, ktoré radi a spontánne navštevujú predovšetkým mladí ľudia. Tematicky orientované diskusie, hosťami ktorých sú rôzni renomovaní odborníci z daných oblastí, sú otvorené nielen pre verejnosť, ale aj pre médiá. Ide teda nielen o veľmi efektívny a progresívny nástroj na osvetu, ale tiež o spôsob posilnenia priamej komunikácie medzi týmto dôležitým ústavným orgánom a občanmi.

Témy diskusií v roku 2013 boli: Končí sa naša moc zvolením mocných? ...alebo sa začína?; Právo na osobnú slobodu vs. štát; Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery; Čo je to sloboda prejavu a právo na informácie, a kedy je možné ich obmedziť?; Ako vážne berieme a dodržiavame právo dieťaťa byť vypočuté?; Najlepší záujem dieťaťa – mnohí o ňom hovoria, ale kto vie, čo to naozaj znamená?; Menšiny a správa vecí verejných; Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Kancelária stále intenzívnejšie využíva aj možnosti, ktoré v súčasnosti ponúkajú moderné technológie. Samozrejmosťou je priebežné vylepšovanie a aktualizovanie internetovej stránky (www.vop.gov.sk), kde občania nájdu nielen všetky dôležité aktuality a informácie o činnosti Kancelárie, ale v úplnom znení aj správy o činnosti, mimoriadnu správu verejnej ochrankyne práv a správy z prieskumov, ako aj informácie o prioritách verejnej ochrankyne práv a ich plnení. Nechýba ani súvisiaca legislatíva a základné poradenstvo pre občanov, ktorí sa so svojim podnetom chcú obrátiť na verejnú ochrankyňu práv, vrátane elektronického formulára na podanie podnetu, či informácie a formuláre vo viacerých jazykoch.

Už viac ako rok Kancelária s občanmi komunikuje aj prostredníctvom sociálnej siete **Facebook**, kde má svoju oficiálnu stránku. Tá, okrem on-line informovania nielen o činnosti verejnej ochrankyne práv, ale aj o práci Kancelárie, či dôležitých aktualitách z oblasti ochrany základných ľudských práv, zachytáva tiež históriu tohto inštitútu v Slovenskej republike, dáva možnosť občanom činnosť Kancelárie aj doslova vidieť, a to prostredníctvom zverejňovaných fotografií, ale napríklad aj na ňu priamo reagovať. Pokiaľ ide o online komunikáciu, začala Kancelária využívať aj ďalšiu možnosť, ktorou sú **videokonferencie prostredníctvom skype**. Na začiatku tejto aktivity bol extrémny záujem a množstvo pozvaní na besedy od študentov stredných a vysokých škôl po celom Slovensku. V snahe vyjsť v ústrety čo možno najväčšiemu počtu žiadostí o stretnutie, začala Kancelária školám ponúkať aj takúto možnosť besedy, čo mnohé z nich veľmi privítali. Aj naďalej však verejná ochrankyňa práv zostáva osobne častým hosťom rôznych študentských akcií a aktivít organizovaných zväčša vo forme **besedy** o činnosti, poslaní, právomociach a fungovaní inštitútu ombudsmana. Verejná ochrankyňa práv pravidelne prijíma aj pozvania na podujatia, na ktorých má príležitosť zísť sa s mladými ľuďmi, seniormi či osobami so zdravotným postihnutím. Príkladom je účasť na akcii ELSA DAY for human rights na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity či na diskusii počas tohtoročného festivalu POHODA.

II. VZŤAHY KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV S INÝMI INŠTITÚCIAMI

1. Vzťahy s medzinárodnými a nadnárodnými inštitúciami

1.1 Medzinárodná spolupráca

Zahraničné aktivity boli aj v roku 2013 podstatne ovplyvnené nedostatkom finančných prostriedkov. Viaceré z nich boli možné len vďaka ústretovosti organizátorov a ponuke na úhradu nákladov z ich strany.

1.2 Spolupráca s Medzinárodným ombudsmanským inštitútom

Generálny sekretár Medzinárodného ombudsmanského inštitútu (International Ombudsman Institution – IOI), ktorý združuje viac ako 150 ombudsmanských úradov po celom svete, vo februári 2013 informoval všetkých členov o pripravovanej 11. svetovej konferencii Medzinárodného ombudsmanského inštitútu, ktorá sa bude konať v roku 2016 v Bangkoku.

V marci 2013 sa Kancelária zapojila do elektronického prieskumu organizovaného Medzinárodným ombudsmanským inštitútom s cieľom zistiť názory jednotlivých členov k otázkam súčasných aktivít a získať nové podnety pre budúcu činnosť.

V júni 2013 Kancelária dostala pozvánku na školenie „IOI protikorupčný tréning 2013“, ktoré sa konalo v dňoch 15. – 18. septembra 2013 vo Viedni a ktorú z rozpočtových dôvodov neprijala.

Prínosom pre činnosť Kancelárie verejného ochrancu práv sú IOI správy pravidelne zverejňované na webe inštitútu, ktoré v krátkosti informujú o aktivitách ombudsmanských úradov po celom svete.

1.3 Spolupráca s Európskym ombudsmanom

Dobrá spolupráca s Európskym ombudsmanom a jeho úradom pokračovala aj v uplynulom období roka 2013. Vo vzťahu k úradu Európskeho ombudsmana bola spolupráca realizovaná formou vzájomnej výmeny informácií prostredníctvom správ o činnosti a informovaním o aktuálnych aktivitách.

Kontaktný úradník za Kanceláriu komunikuje elektronickou formou s účastníkmi Siete európskeho ombudsmana, t. j. národnými, regionálnymi a miestnymi ombudsmanmi a ich zástupcami a neformálnym spôsobom sa na elektronickom fóre zapája do diskusií na odborné témy. V roku 2013 prispel napríklad k téme použitia odpočúvacích zariadení v súvislosti s právom na súkromie, komunikačnej stratégii ombudsmanských úradov, administratívnej štruktúre ombudsmanskej inštitúcie, lehôt na vybavenie podnetov/sťažností doručených ombudsmanovi, zisťovania informácií k roliam/funkciám ombudsmana (ombudsman

so statusom NHRI¹ inštitúcie, ombudsman vykonávajúci funkciu podľa OPCAT², ombudsman vykonávajúci funkciu národného orgánu pre rovnaké zaobchádzanie).

V dňoch 15. – 17. septembra 2013 sa v Dubline konal 9. národný seminár Siete európskeho ombudsmana, ktorého hosťiteľom boli írsky ombudsmanka a európsky ombudsman. Hlavnou témou seminára bola „Dobrá administratíva a práva občanov v čase úsporných opatrení“. V priebehu seminára účastníci získali informácie o novinkách v ombudsmanských úradoch, zaoberali sa reformami v práci úradov realizovanými v dôsledku úsporných opatrení a boli informovaní o aktuálnej činnosti Siete európskeho ombudsmana. Súčasťou seminára bolo stretnutie s írskym ministrom pre verejné výdavky a reformu a prijatie u írskoho prezidenta. Za Kanceláriu sa rokovani na osobitné pozvanie Siete európskeho ombudsmana zúčastnil vedúci Kancelárie, pričom všetky náklady spojené s jeho účasťou, vrátane dopravy, hradila Sieť európskeho ombudsmana.

1.4 Spolupráca s Agentúrou Európskej únie pre základné práva

Hlavným poslaním Agentúry Európskej únie pre základné práva (The European Union Agency for Fundamental Rights - FRA) je poskytovanie odbornej pomoci a poradenstva o základných právach a o legislatíve spoločenstva, ktoré z pohľadu Kancelárie realizuje predovšetkým prostredníctvom odborných konferencií, seminárov a školení.

V marci 2013 prijala verejná ochrankyňa práv riaditeľ FRA pána Mortena Kjaeruma a expertku pani Alinu Jalea, s ktorými diskutovala o spolupráci FRA s národnými ľudskoprávnymi inštitúciami, o integrácii Rómov, právach dieťaťa, ale aj o prístupe k súdom, meraní dopadu antidiskriminačných opatrení a o problematike spôsobilosti na právne úkony. Následne Kancelária využila v priebehu roka 2013 dve z ponúk FRA. Zamestnanec Kancelárie sa v októbri zúčastnil konferencie „Posilňovanie ochrany základných práv v prostredí zmien v oblasti ľudských práv“ vo Viedni a v novembri mala Kancelária možnosť vyslať svojho zástupcu na konferenciu „Boj s trestnými činmi z nenávisťi v Európskej únii“ vo Vilniuse. Náklady spojené s účasťou na konferenciách boli hradené zo strany FRA.

1.5 Spolupráca s Európskou komisiou

Na pozvanie Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť sa zástupca Kancelárie zúčastnil 8. Európskeho fóra o právach dieťaťa, ktoré sa konalo v decembri 2013 v Bruseli. Nosná téma stretnutia „Smerom k integrácii systémov ochrany detí prostredníctvom implementácie agendy EÚ pre práva dieťaťa“ prezentovala snahu pokračovať v ďalšom spoločnom a koordinovanom postupe v oblasti ochrany potrieb všetkých detí.

---

¹ National Human Rights Institution (Národná inštitúcia pre oblasť ľudských práv)

² The Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (Opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu)

1.6 Spolupráca v rámci Európskej siete ombudsmanov pre deti

Zahraničná činnosť v rámci Európskej siete ombudsmanov pre deti (European Network of Ombudspersons for Children - ENOC), ktorej pridruženým členom je verejný ochranca práv Slovenskej republiky od roku 2008, je opakovane determinovaná rozpočtovými možnosťami Kancelárie. Spolupráca v tejto oblasti je z tohto dôvodu od začiatku roka 2013 obmedzená na výmenu informácií a skúseností, či poskytovanie podkladov v oblasti ochrany práv detí a spoluúčasť na vytváraní a podpore spoločných stanovísk ENOC v oblasti práv detí.

V dňoch 25. – 27. septembra 2013 sa v Bruseli konala 17. výročná konferencia ENOC, ktorej hlavná téma „Deti v pohybe“ sa stala aj ústrednou témou stanoviska ENOC „Deti v pohybe, deti na prvom mieste“. Stanovisko sa zaoberá problematikou detí, ktoré opustili krajinu svojho pôvodu a v krajinách Európskej únie hľadajú útočisko, bezpečnosť, lepšie podmienky na život, vzdelanie, ekonomické príležitosti, ochranu pred vykorisťovaním a zneužívaním alebo kombináciu týchto faktorov. Hoci sa zástupca Kancelárie z finančných dôvodov nemohol konferencie zúčastniť, verejná ochrankyňa práv písomne vyjadrila iniciatívu svoju podporu.

1.7 Spolupráca so zahraničnými ombudsmanskými a inými inštitúciami

1.7.1 Spolupráca v rámci krajín V4

V dňoch 10. – 12. apríla 2013 sa v Účelovom zariadení Národnej rady Slovenskej republiky Častá-Papiernička uskutočnilo ôsme stretnutie verejných ochrancov práv členských krajín V4, ktorého organizátorom bola Kancelária. Hlavnou témou stretnutia bola „Pôsobnosť verejných ochrancov práv vo vzťahu k presadzovaniu dobrej správy“. V nadväznosti na aktuálnu situáciu v Slovenskej republike sa ďalšou témou rokovania stal vzťah parlamentov a verejných ochrancov práv.

Verejní ochrancovia práv členských krajín V4 počas rokovania vyjadrili presvedčenie, že úspešné plnenie ich ústavných a zákonných kompetencií je bezprostredne spojené aj s ochranou práva na dobrú správu, ktorá je priateľská nielen k občanom, ale v súlade s európskymi normami predstavuje aj základnú požiadavku pre konanie a rozhodovanie orgánov verejnej správy.

Verejní ochrancovia práv krajín V4 sa zhodli na tom, že ich úlohou je byť „očami a ušami“ parlamentov. Svojou nezávislou správou o poznatkoch zo svojej činnosti prispievajú k lepšej informovanosti parlamentu. Svoju správu (informáciu) predkladajú parlamentu na diskusiu a zvažovanie nimi navrhnutých opatrení. Verejní ochrancovia práv krajín V4 považujú za správne, aby sa parlament oboznámil s ich správou (informáciou) bez hlasovania, ktoré môže byť pokúšením politicky hodnotiť činnosť verejného ochrancu práv.

Uznesenie, ktoré na záver svojho rokovania verejní ochrancovia práv členských krajín V4 prijali, bolo predložené predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky.

Dňa 20. februára 2013 sa verejná ochrankyňa práv s vybranými zamestnancami Kancelárie na pozvanie verejného ochrancu práv Českej republiky práv zúčastnili pracovnej konferencie k problematike rovnosti a zákazu diskriminácie v činnosti verejného ochrancu práv, následne sa dňa 28. marca 2013 zástupcovia Kancelárie zúčastnili vedeckého seminára

venovanému vybraným právnym problémom pobytu cudzincov. Tradične dobré partnerské vzťahy so svojimi českými kolegami mali zamestnanci Kancelárie možnosť rozvíjať aj v rámci výjazdového zasadnutia Kancelárie verejného ochrancu práv Českej republiky v Pozloviciach v dňoch 26. – 27. septembra 2013.

Na pozvanie poľskej ochrankyne práv sa verejná ochrankyňa práv v dňoch 16. – 17. septembra 2013 zúčastnila 2. kongresu seniorov Poľska v Katoviciach. V priebehu akcie sa uskutočnilo neformálne stretnutie delegácií ombudsmanských úradov krajín V4 a v podvečer prvého dňa aj verejná panelová diskusia týchto zástupcov. Počas druhého pracovného dňa verejná ochrankyňa práv na pozvanie poľskej strany navštívila Úrad miestneho zástupcu verejnej ochrankyne práv v Katoviciach.

1.7.2 Spolupráca s inými ombudsmanskými a zahraničnými inštitúciami

V rámci bilaterálnej spolupráce Kancelária poskytovala súčinnosť viacerým ombudsmanským úradom v rámci ich projektov, a to najmä prostredníctvom odpovedí na žiadosti o informácie v právnych problémoch, ktorými sa daný ombudsmanský úrad zaoberal a výmenou informácií.

Viaceré pracovné rokovania a stretnutia sa konali aj na pôde Kancelárie. Takto verejná ochrankyňa práv v roku 2013 prijala napríklad delegáciu nemeckého Spolkového snemu, delegáciu Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, stretla sa s poľským, americkým a kazašským veľvyslancom, či kanadskou chargé d'affaires.

2. Spolupráca s inými subjektmi pôsobiacimi v oblasti ochrany práv a slobôd

V uplynulých mesiacoch roka 2013 venovala verejná ochrankyňa práv pozornosť aj rôznym pracovným stretnutiam, seminárom, konferenciám a iným odborným podujatiam, ktoré vecne súviseli s pôsobnosťou, prioritnými témami a ostatnými aktivitami.

Začiatkom roka verejná ochrankyňa práv prijala pozvanie Fakulty práva Janka Jesenského na medzinárodnú vedeckú konferenciu „**Obchodovanie s ľudmi alebo otroctvo 21. storočia**“ a participovala na open space konferencii „**Migrácia a integrácia, vieme kam smerujeme?**“ organizovanej Nadáciou Milana Šimečku. Via Iuris v spolupráci s Nadáciou pre otvorenú spoločnosť pripravili v máji 2013 sudcovskú konferenciu na tému „**Sudcovská profesijná etika**“, na ktorú verejná ochrankyňa práv prijala pozvanie. V máji 2013 usporiadala Linka detskej istoty okrúhly stôl na tému „**Zdroje financovania európskych čísel sociálneho významu 116 111 a 116 000**“, na ktorej Kancelária prijala účasť. S problematikou ochrany práv dieťaťa súvisela aj diskusia „**Kvalita života detí v Slovenskej republike**“ konaná v európskom dome. Zástupca Kancelárie verejného ochrancu práv sa zúčastnil aj na konferencii „**Bossing a mobbing v slovenskom školstve**“ v júni 2013. Začiatkom októbra verejná ochrankyňa práv prijala pozvanie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity na „Deň fakulty“ a na stretnutie so študentmi odboru verejná správa Fakulty sociálnych vied Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave. Koncom októbra besedovala

so študentmi Gymnázia Ľ. Štúra vo Zvolene a v decembri sa zúčastnila diskusia „Občan a demokracia“ a diskusia „Problémy nezávislosti súdництва“.

Súčasťou množstva pracovných stretnutí a schôdzok boli aj stretnutia so zástupcami Amnesty International, Rady pre ochranu práv dieťaťa, Poradne pre občianske a ľudské práva a pod.

Dňa 24. mája 2013 sa v priestoroch Kancelárie uskutočnila odborná diskusia „**Po Lucke... – ako sa veci zmenili?**“ alebo „**Zmenilo sa niečo vo fungovaní orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately?**“, ktorej nosné témy boli otázky prístupu k maloletým obetiam trestných činov, fungovanie sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže v súčasnosti a skúsenosti mimovládnych organizácií so sociálnoprávnou ochranou. Účasť na diskusii prijali zástupkyňa Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, zástupcovia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Prezídia policajného zboru Slovenskej republiky, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Centra pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže, Slovenského výboru pre UNICEF, OZ Návrat a OZ Náruč.

K problematike práva na vzdelanie sa na základe predloženia **Správy o uplatňovaní práva na vzdelanie príslušníkov rómskej národnostnej menšiny so zameraním na prístup k vzdelávaniu a zaradovaniu detí do predškolskej prípravy a do školského vzdelávania** konali na pôde sídla Kancelárie dve stretnutia so zástupcami štátnych orgánov a organizácií ako aj mimovládneho sektora, ktoré sa venujú rómskemu vzdelávaniu a inklúzii.

Na prvom stretnutí 23. júla 2013 verejná ochrankyňa práv predstavila výsledky prieskumov a poskytla prítomným pracovnú verziu správy. Rokovanie bolo venované výmene praktických skúseností pozvaných účastníkov z tejto oblasti a ich využiteľnosti v správe verejnej ochrany práv.

Po predložení mimoriadnej správy Národnej rade Slovenskej republiky, ktorej časťou bola aj uvedená správa, sa dňa 13. septembra 2013 konalo druhé stretnutie, na ktorom účastníci diskutovali o pretrvávajúcich problémoch školskej a predškolskej výchovy detí so špecifickými výchovnými potrebami a o potrebe prijatia inkluzívnych opatrení vrátane zabezpečenia efektívnej kontroly mechanizmu ich implementácie do činnosti príslušných orgánov. Mimovládne organizácie privítali iniciatívy verejnej ochrany práv a potvrdili dôležitosť toho, aby sa kompetentní vážne zaoberali zisteniami, na ktoré upozornila vo svojej mimoriadnej správe.

O svojich zisteniach a záveroch verejná ochrankyňa práv s predstaviteľmi štátnych orgánov a inštitúcií ako aj zástupcami mimovládneho sektora diskutovala aj v súvislosti so **Správou o napĺňaní povinnosti štátu poskytovať dieťaťu ochranu jeho práv a záujmov v prípade stretu právnych záujmov – kolízie práv**. Na pôde sídla Kancelárie verejného ochrancu práv 3. decembra 2013 rokovali najmä o potrebe efektívneho zabezpečenia práv detí, o formulácii záväzných procedurálnych pravidiel pre vypočutie dieťaťa pre potreby občianskoprávných a rodinnoprávných súdnych a správnych konaní a zaznamenávaní ich vypočutia pre potreby ďalšieho konania, o možnosti ustanoviť advokáta alebo inú fyzickú osobu znalú práva alebo právnickú osobu znalú práva maloletým deťom v odôvodnených prípadoch na zastupovanie ich práv a právnych záujmov, ako aj

o dobudovávaní pracovísk sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately tak, aby mali podmienky pre kvalitné vykonávanie svojej činnosti.

III. ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE A HOSPODÁRENIE KANCELÁRIE VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV V ROKU 2013

1. Organizačné a personálne zabezpečenie činnosti Kancelárie

S účinnosťou od 1. júna 2012 bol v Kancelárii zavedený nový organizačný poriadok a nové postupy v organizácii práce.

Po vyhodnotení ročnej pôsobnosti organizačného poriadku verejná ochrankyňa práv, v záujme zabezpečenia plynulosti vybavovania podaní fyzických osôb a právnických osôb, vydala s účinnosťou od 1. septembra 2013 príkaz, ktorým sa stanovili interné lehoty vybavovania podaní a podnetov odbornými a administratívnymi zamestnancami Kancelárie.

K 31. decembru 2013 bolo v Kancelárii zamestnaných 36 zamestnancov (vrátane verejnej ochrankyne práv). Pôsobnosť verejnej ochrankyne práv v zmysle zákona o verejnom ochrancovi práv zabezpečovalo 19 zamestnancov v štátnej službe. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa rozšíril o jedno štátnozamestnanecké miesto počet odborných pracovníkov v oblasti implementácie medzinárodných dohovorov, týkajúcich sa ochrany základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd, ktorými je Slovenská republika viazaná do činnosti orgánov verejnej správy a súladu právnych predpisov.

Organizáciu, chod a prevádzku Kancelárie zabezpečovalo 16 zamestnancov, z toho štyria v štátnej službe a 12 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Na materskej alebo rodičovskej dovolenke Kancelária evidovala štyri zamestnankyne.

Zákonná kompetencia verejného ochrancu práv schvaľovať počet zamestnancov Kancelárie nebola ani v roku 2013 reálne uplatniteľná. Organizačnou zmenou z roku 2012 verejná ochrankyňa práv určila počet miest štátnych zamestnancov a zamestnancov (vrátane verejnej ochrankyne práv) na 54. Vláda Slovenskej republiky opätovne zasiahla do tohto kompetenčného práva verejného ochrancu práv a svojím uznesením č. 532/2012 stanovila v prílohe č. 1 pre Kanceláriu limit 50 zamestnancov.

V tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť na Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1615 (2003)¹ o inštitúcii ombudsmana, kde Parlamentné zhromaždenie formuluje základné podmienky (charakteristiky), dôležité pre účinné fungovanie inštitúcie ombudsmana, v bode 7 písm. vii. konštatuje potrebu existencie záruky dostatočných zdrojov na plnenie všetkých ustanovených povinností, ... a úplnej autonómie v otázkach týkajúcich sa rozpočtu a zamestnancov. Rovnako v Rezolúcii 1959 (2013) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o posilnení ombudsmanských inštitúcií v Európe v bode 6 zhromaždenie vyzýva členské štáty, aby vynaložili všetko úsilie na to, aby sa zabránilo rozpočtovým škrtom, ktorých výsledkom je strata nezávislosti ombudsmanských inštitúcií či dokonca ich zánik.

Rozpočtové prostriedky určené na platy, nepostačujúce už v roku 2012, boli pre rok 2013 ešte znížené o 7 772 eur a predstavovali výšku 581 843 eur. Udržateľnosť plátov zamestnancov je možná za predpokladu obsadzovania len časti pracovných miest, čo

pri súčasnej povinnosti plnenia úloh vyplývajúcich z ústavou a zákonom ustanovenej pôsobnosti ako aj z postavenia ako ústredného orgánu vedie k nežiaducej kumulácii úloh. Reálne platy klesli v priemere na osobu o cca 50 eur úpravou osobného príplatku. Potrebu obdobných opatrení predpokladáme aj v roku 2014.

Efektívna organizácia práce a výber vhodných uchádzačov priamo ovplyvňujú profesionálnu úroveň výkonu zverených činností.

Integrálnou súčasťou riadenia ľudských zdrojov je aj zabezpečenie priebežného vzdelávania. Okrem účasti zamestnancov na rôznych odborných podujatiach, konferenciách a seminároch organizovala Kancelária v dňoch 13. – 15. mája 2013 pre právnych expertov vzdelávanie zamerané na problematiku ochrany základných práv a slobôd v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, rodičovských práv a ich uplatňovania v praxi a rôznych aspektov správneho práva, vrátane ich medzinárodného dosahu. Zamestnanci sú pravidelne školení aj v otázkach civilnej ochrany, ochrany pred požiarimi, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci či zručností v oblasti informačných technológií.

Záujem o prácu v Kancelárii prejavujú aj poslucháči vysokých škôl, najmä právnických fakúlt. Kancelária ponúka možnosť absolvovania spravidla trojtýždňovej odbornej stáže, zameranej na získanie znalostí z oblasti ochrany a dodržiavania základných práv a slobôd, ako aj praktických poznatkov z činnosti verejného ochrancu práv. V rámci kapacitných možností sa snaží úrad vyjsť v ústrety aj poslucháčom iných, ako právnických fakúlt, za predpokladu reálneho využitia odborného zamerania štúdia. V priebehu roka 2013 sa odbornej stáže v Kancelárii zúčastnilo 27 študentov.

2. Materiálno-technické zabezpečenie Kancelárie

Od nástupu do funkcie verejnej ochrankyne práv v marci 2012 zápasila Kancelária s funkčnosťou informačného systému a technológií. Do marca 2013 v Kancelárii verejného ochrancu práv nebol funkčný Web server, bola nedostatočná konfigurácia Domain a Exchange servera a na základe podrobného auditu niektoré užívateľské počítače nevyhoveli požiadavkám na zabezpečenie plnohodnotnej práce zamestnancov.

Z dôvodu kapacitne nepostačujúcich ako aj neaktualizovaných a technicky zastaraných informačných technológií došlo v marci 2013 v Kancelárii k úplnému výpadku telefónnych liniek, siete internet, intranet a v nadväznosti na túto skutočnosť, k postupnej nefunkčnosti všetkých informačných systémov. Výpadok mal priamy vplyv na aplikáciu systému spracovania korešpondencie Fabasoft, vrátane podaní a podnetov od občanov, aplikáciu automatizovaného systému právnych informácií ASPI, hlavný server Kancelárie a tým celkovú internú sieť. Úrad verejného ochrancu práv sa stal dočasne nedostupný pre prijímanie žiadostí či podnetov od občanov. V rámci šetrenia finančných prostriedkov bol zakúpený jeden kus výkonnejšieho stolového počítača, ktorý sa stal aplikačným serverom.

Neustále zlyhávanie serverov a následné znemožnenie vykonávať pracovné povinnosti zamestnancami, prinútili vedenie Kancelárie hľadať a predovšetkým zabezpečiť vyhovujúce riešenie spočívajúce v technickej obnove vybavenia, nahradení niektorých zariadení, revízií kabeláže či rekonfigurácii proxy servera. Systémové riešenie schopné plniť nároky neustále sa rozvíjajúcich informačných technológií nebolo možné zabezpečiť z existujúcich finančných zdrojov Kancelárie. Preto v apríli 2013 požiadal vedúci Kancelárie ministra financií

Slovenskej republiky o dodatočné poskytnutie kapitálových prostriedkov do rozpočtového obdobia 2013 vo výške 150 000 eur určených na nákup hardvéru (20 000 eur) a nahradenie zastaranej elektronickej registratúry, ktorá nebola prispôsobovaná modernému systémovému prostrediu od roku 2002 (130 000 eur).

Pretože požadované finančné prostriedky neboli pre potreby Kancelárie uvoľnené, vedenie Kancelárie sa rozhodlo v závere septembra 2013 pre čiastkové riešenie, ktorého najdôležitejším cieľom bolo stabilizovať sieťové prostredie, zabezpečiť využívanie rovnakého systémové prostredia na všetkých používateľských PC a tak zamedziť zbytočným hardvérovým a softvérovým konfliktom. V tejto súvislosti je potrebné oceniť prístup Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré organizačne aj finančne zabezpečilo pripojenie „účtovného okruhu KVOP“ do ekonomického informačného systému IS ESO. Z kapitálových prostriedkov Kancelárie prevedených z rozpočtového obdobia 2011 a z kapitálových prostriedkov roku 2013 sa realizovala nevyhnutná inovácia servera HP Proliant DL380, ktorá spočívala v inštalácii a konfigurácii nových hardvérových súčastí servera a modernizácii prostredia servera cestou reінstalácie štyroch virtuálnych serverov – doménový, Exchange 2010, Proxy a webserver a nákup niekoľkých nových používateľských PC určených na výmenu za opotrebované kusy. Z bežných výdavkov bola uhradená rozsiahla údržba softvéru Fabasoft (elektronická registratúra a podateľňa), ktorá spočívala predovšetkým v presmerovaní zálohovania dát a zmeny konfigurácie zálohovania. Týmto spôsobom sa podarilo zabezpečiť zamestnancom plnohodnotný prístup k informačným technológiám bez zbytočných výpadkov aplikácií, ušetriť finančné náklady na správu zastaraných častí a v nemalej miere ušetriť financie za spotrebu elektrickej energie.

Vozový park Kancelárie tvorí päť služobných osobných motorových vozidiel, z toho tri vozidlá sú užívané 11 rokov, jedno vozidlo deväť rokov a jedno vozidlo päť rokov. S ohľadom na finančné prostriedky boli na uvedených vozidlách zabezpečované len opravy, údržba a nevyhnutný servis. Na pohonné hmoty vynaložila Kancelária v roku 2013 sumu 8 579,34 eur.

Väčšina majetku štátu v správe Kancelárie bola zaobstarávaná pri vzniku úradu verejného ochrancu práv v rokoch 2002 a 2003. Ostatná časť majetku bola nadobudnutá priebežne podľa potreby, najmä z dôvodu opakujúcich sa opráv na majetku a technologického pokroku.

K 31. decembru 2013 Kancelária spravovala majetok v celkovej nadobúdacej hodnote 859 052,59 eur so zostatkovou hodnotou 26 655,47 eur:

Tabuľka 1

Druh majetku	Nadobúdacia hodnota majetku v eurách
Hmotný dlhodobý majetok	205 713,57
Drobný hmotný majetok	304 045,58
Dlhodobý nehmotný majetok	141 453,16
Dopravné prostriedky	189 085,71
Umelecké diela	18 754,57
SPOLU	859 052,59

V roku 2013 bolo potrebné zabezpečiť nákup majetku nevyhnutného charakteru v celkovej hodnote 12 944,42 eur, z toho 9 586,49 eur bolo krytých kapitálovými zdrojmi a 3 357,93 eur sa hradilo z bežných výdavkov.

3. Hospodárenie Kancelárie s pridelenými rozpočtovými prostriedkami

V súlade so zákonom č. 438/2012 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2013 Kancelária hospodárila v rozpočtovom a účtovnom období 2013 so schváleným rozpočtom vo výške 1 172 343 eur, určeným na realizáciu bežných a kapitálových výdavkov programu Ochrana základných práv a slobôd. Tento rozpočet bol v období 1. januára 2013 – 31. decembra 2013 upravený na sumu 1 174 847 eur prostredníctvom rozpočtových opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky. V novembri 2013 boli Ministerstvom financií Slovenskej republiky uvoľnené aj kapitálové prostriedky z roku 2012 zdroj 131C vo výške 4 800 eur, ktoré boli obratom na požiadanie Kancelárie viazané do roka 2014.

Tabuľka 2

Prehľad zmien záväzných ukazovateľov k 30.9.2013 v eurách							
	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet RO MF SR č. 20		Upravený rozpočet RO MF SR č. 25		Uvoľnenie zdroja 131B	
odmeňovanie	581 631	581 631		581 849	+218	581 849	
poistné	209 650	209 650		208 887	-763	208 887	
tovary a služby	372 742	372 742	-1 751	372 742		372 742	
bežné transfery	3 520	3 520		3 520		3 520	
kapitálové výdavky	4 800	4 800		4 800		9 600	+ 4800
Spolu	1 172 343	1 170 592	-1 751	1 170 047	-545	1 174 847	+4 800

S ohľadom na nedostatočný rozpočet predovšetkým v oblasti odmeňovania pristúpila Kancelária v marci 2013 k zníženiu miezd a platov zamestnancov, zastavili sa takmer všetky činnosti súvisiace so zabezpečovaním podpory regiónov v oblasti dodržiavania základných práv a slobôd, obmedzili sa na minimum zahraničné služobné cesty ako aj mnohé ďalšie aktivity vykonávané v prospech občanov.

Ako už bolo uvádzané, v súvislosti s havarijným stavom technickej infraštruktúry, softvéru a hardvéru siete, dňa 23. apríla 2013 Kancelária požiadala ministra financií o dodatočné poskytnutie kapitálových prostriedkov vo výške 150 000 eur do rozpočtu na rok 2013 určených na nákup hardvéru potrebného na stabilizáciu siete, obmedzenie jej výpadkov a na nákup elektronickej registratúry, ktorá rešpektuje aktuálne zákonné, technické a používateľské štandardy. Prostriedky neboli v priebehu roka 2013 uvoľnené.

Z upraveného rozpočtu 1 174 847 eur bolo k 30. septembru 2013 vyčerpaných 727 033,76 eur. Detailnejší priebeh čerpania finančných prostriedkov v hodnotenom období uvádza tabuľka č. 3.

Tabuľka 3

Výdavky v eurách	Upravený rozpočet	Čerpanie	
odmeňovanie	581 849,00	581 849,00	100,00 %
poistné	201 961,73	201 961,73	100,00 %
tovary a služby	373 767,35	373 767,05	100,00 %
bežné transfery	7 668,92	7 668,92	100,00 %
kapitálové výdavky	9 600,00	9 586,49	99,85 %
Spolu	1 174 847,00	1 174 833,19	99,99 %

Od začiatku roka 2013 sa pri čerpaní výdavkov vykonávali úsporné opatrenia tak, aby bola zabezpečená bežná prevádzka Kancelárie v Bratislave, výdavky súvisiace s realizáciou prioritných tém stanovených na rok 2013 a aby bol zabezpečený dostatok rozpočtových prostriedkov na nevyhnutné dočasné riešenie havarijného stavu v oblasti informačných technológií v prípade, že nebude vyhovieť žiadosti Kancelárie o poskytnutie kapitálových prostriedkov.

Najvyšší výdavok Kancelárie v oblasti výdavkov na tovary a služby opakovane predstavoval nájom administratívnych priestorov a služby s ním spojené. Kancelária pokračovala aj v roku 2013 v aktivitách súvisiacich so získaním administratívnych priestorov v objekte, ktorý by bol v správe majetku štátu. Kancelária postupne listom oslovila Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Žiaľ, žiadny z oslovených subjektov zatiaľ na dopyt nereagoval súhlasne. Súbežne vedenie Kancelárie pokračovalo v snahe znížiť náklady na nájom, ktoré vyplývajú z existujúceho zmluvného vzťahu a aj naďalej hľadá aj vhodné priestory s trhovým nájomným nižším ako je hradené v súčasnosti.

Tabuľka 4

Prehľad výdavkov na prenájom v eurách						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
výdavky na tovary a služby (630)	421 454,67	487 467,43	429 477,75	358 424,37	341 381,69	373 767,05
z toho nájomné administratívnych priestorov, rokovacích priestorov, parkovacích miest a bytu	251 514,60	243 156,52	282 390,20	261 290,32	249 712,14	237 221,76
podiel nájomného na celkovom čerpaní rozpočtu	19,44%	18,30%	22,61%	22,87%	21,50%	20,19%
podiel nájomného na výdavkoch na tovary a služby	59,68%	49,88%	65,75%	72,90%	73,15%	63,47%

Už pri zostavovaní návrhu rozpočtu na rok 2013 Kancelária požadovala pridelenie finančných prostriedkov na realizáciu rozpočtovej priority „Zabezpečenie osvetu o podmienkach ochrany základných práv a slobôd v SR“ s cieľom zabezpečiť osvetu prostredníctvom pravidelných vzdelávacích aktivít zameraných na najzraniteľnejšie skupiny občanov ako sú deti, mládež a seniori, organizovaných na základných, stredných a vysokých školách a v domovoch sociálnych služieb.

Ďalšou navrhovanou rozpočtovou prioritou bolo „Zabezpečenie podpory regiónov v oblasti základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb“, ktorá okrem

vytvorenia miest prvého kontaktu s občanmi v regiónoch zohľadňovala aj potrebu konštruktívnej a priebežnej spolupráce s orgánmi verejnej správy v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Priebeh čerpania výdavkov v oblasti tovarov a služieb bol z časového hľadiska závislý od lehôt na úhradu nájmu za prenájom administratívnych priestorov a služieb s ním spojených (apríl, júl, október a december 2013) a od výplatných termínov. Celkové čerpanie rozpočtu 2013 bolo primerané s ohľadom na finančné nároky vyplývajúce z činnosti v hodnotenom období a prijaté úsporné opatrenia. Je potrebné vyzdvihnúť skutočnosť, že Kancelária dokázala financovať ôsme stretnutie verejných ochrancov práv členských krajín V4, ktorého bola v roku 2013 verejná ochrankyňa práv hostiteľom a rozsiahlu modernizáciu informačných technológií a infraštruktúry, bez dodatočných nárokov na financovanie z prostriedkov štátneho rozpočtu.

Tabuľka 5

Prehľad čerpania rozpočtu	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Upravený rozpočet v eurách	1 294 336,89	1 328 609,89	1 248 884,00	1 160 436,00	1 161 476,00	1 174 847,00
Čerpanie rozpočtu v eurách	1 293 528,60	1 328 577,18	1 248 871,06	1 142 378,17	1 161 459,70	1 174 833,19
Z toho: kapitálové výdavky (700)	65 705,35	16 596,01	0,00	0,00	0,00	9 586,49
výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy (610)	612 739,93	630 175,39	618 256,26	588 728,13	589 614,13	581 849,00
výdavky zamestnávateľa na poistné a príspevok do poisťovní, odchodné a odstupné (620, 640)	193 628,65	194 338,35	201 137,05	195 225,67	230 463,88	209 630,65
výdavky na tovary a služby (630)	421 454,67	487 467,43	429 477,75	358 424,37	341 381,69	373 767,05

V priebehu roka 2013 prebehli aj rokovania o zostavení rozpočtu na rozpočtové obdobie 2014. Kancelárii bol pôvodne v máji pridelený na rok 2014 rozpočtový rámec vo výške 1 171 792 eur, z toho 581 842 eur na odmeňovanie. Vedenie Kancelárie písomne i osobne v priebehu rokovaní o rozpočte požiadalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky o zmenu návrhu limitu príjmov a výdavkov, ktorá spočívala v jeho zvýšení o 179 550 eur, pričom 135 000 eur malo byť určených na odmeňovanie zamestnancov.

V priebehu júla 2013 Kancelária dostala požiadavku Ministerstva financií Slovenskej republiky, vyplývajúcu z realizácie programu ESO o zapracovanie úsporného opatrenia vo výške 6 744 eur do návrhu rozpočtu na rok 2014. Uvedené opatrenie verejná ochrankyňa práv neakceptovala a listom sa obrátila na ministra financií Slovenskej republiky. Ministerstvo financií na svojom rozhodnutí trvalo a na rokovanie vlády Slovenskej republiky bol predložený materiál, ktorý obsahoval návrh rozpočtu Kancelárie na rok 2014 vo výške 1 165 048 eur.

IV. PODMIENKY ČINNOSTI KANCELÁRIE V ROKU 2013 A NÁVRHY ODPORÚČANÍ VEREJNEJ OCHRANKYNI PRÁV PRE NÁRODNÚ RADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Podmienky činnosti Kancelárie

Ústava Slovenskej republiky deklaruje princíp nezávislosti verejného ochrancu práv. Je daný nielen spôsobom jeho kreovania, ale aj charakterom jeho vzťahu k jednotlivým orgánom štátu. Aj keď je verejný ochranca práv svojím vznikom a určitými vzťahmi viazaný na Národnú radu Slovenskej republiky, ktorá ho volí, môže odvolať z funkcie a ktorú je povinný informovať o svojej činnosti, nejde o vzťah subordinácie. Nezávislosť verejného ochrancu práv od moci výkonnej by mala byť absolútna.

Podmienky činnosti verejného ochrancu práv v Slovenskej republike sú však do veľkej miery limitované výškou finančných prostriedkov určených na jeho činnosť. Podľa § 27 zákona o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti verejného ochrancu práv plní Kancelária verejného ochrancu práv, ktorá je rozpočtovou organizáciou. **Kancelária je súčasťou rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa a tak limit výdavkov v procese zostavovania rozpočtu verejnej správy navrhuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky.** Kancelária pripravuje rozpis na jednotlivé položky ekonomickej klasifikácie, namieta navrhovaný objem finančných prostriedkov a neúspešne žiada o schválenie rozpočtových priorít.

Podľa § 27a zákona o verejnom ochrancovi práv počet zamestnancov Kancelárie schvaľuje verejný ochranca práv. Napriek tomu, že počet zamestnancov rozpočtovej organizácie pre rok 2013 uvedený v prílohe č. 1 k uzneseniu vlády SR č. 532/2012 korešponduje s počtom určeným verejným ochrancom práv, výška záväzného ukazovateľa mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania pre rok 2013 tento fakt nezohľadňuje a z pridelených rozpočtových prostriedkov Kancelária nie je schopná doplnenie stavu zamestnancov na požadovaný počet realizovať. Ukazuje sa, že tento stav pretrvá aj v rozpočtovom období 2014, pretože Ministerstvo financií Slovenskej republiky v návrhu rozpočtu na rok 2014 opakovane nebralo na zreteľ špecifické činnosti, ktoré Kancelária vykonáva a tým aj skutočnosť, že väčšinu jej zamestnancov predstavujú právnicki zaradení v 8. a 9. platovej triede a teda ani za predpokladu, že všetci zamestnanci sú bez praxe, nie je možné pri určovaní záväzného ukazovateľa vychádzať z priemerných miezd v iných štátnych rozpočtových organizáciách.

Kancelária pracuje **od svojho vzniku v prenajatých priestoroch a táto skutočnosť výrazne limituje aktivity verejného ochrancu práv**, nakoľko výdavky na prenájom administratívnych priestorov, napriek neustálej snahe o ich znižovanie, **viažu až 65% rozpočtu výdavkov na tovary a služby.**

Zásadný problém pre činnosť Kancelárie takmer denne predstavuje fakt, že koncept riešenia informačno-komunikačných technológií pochádza z roku 2003. Najmä zastaraný softvér na elektronickú registratúru a správu záznamov dávnejšie nevyhovuje zmeneným podmienkam systémového prostredia a tým spôsobuje nestabilitu celého informačného

systemu. Konceptné riešenie predstavuje investíciu v odhadovanom objeme cca 150 000 eur, ktoré Kancelária nemá k dispozícii.

Na základe týchto faktov je potrebné skonštatovať, že personálne a materiálne-technické zabezpečenie činnosti Kancelárie vzhľadom na nedostatočný objem a štruktúru pridelených finančných prostriedkov nie je dostatočné. **Nedovoľuje usporiadať Kanceláriu podľa organizačnej štruktúry tak, ako ju podľa zákona určil verejný ochranca práv a v plnom rozsahu nepokrýva náklady na plnenie úloh, ktoré má verejný ochranca práv na základe pôsobnosti vyplývajúcej mu z ústavy spôsobom a v rozsahu ustanovenom zákonom plniť. Táto realita nekorešponduje s Odporúčaním Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1615 (2003)1 o inštitúcii ombudsmana, ani s Rezolúciou 1959/2013 Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o posilnení ombudsmanských inštitúcií v Európe.**

2. Návrhy odporúčaní verejnej ochrankyni práv pre Národnú radu Slovenskej republiky

1. Vyriešiť otázku sídla Kancelárie v objekte vo vlastníctve Slovenskej republiky, ktorý je situovaný v Bratislave, na mieste s dobrou dopravnou dostupnosťou pre širokú verejnosť a v priestoroch dôstojných pre výkon činností ústavného činiteľa.
2. Vytvoriť podmienky pre realizovanie organizačného poriadku jeho personálnym naplnením a pre zriadenie regionálnych kancelárií verejného ochrancu práv.
3. V procese zostavovania rozpočtu verejnej správy a určovania limitu výdavkov Kancelárie pre nasledujúce rozpočtové obdobia postupovať v súlade s Odporúčaním Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1615 (2003)1 o inštitúcii ombudsmana a s Rezolúciou 1959/2013 Parlamentného zhromaždenia Rady Európy o posilnení ombudsmanských inštitúcií v Európe so zreteľom na rozpočtové požiadavky Kancelárie verejného ochrancu práv vyčíslené v liste ministrovi financií zo dňa 23. apríla 2013, ktorým boli požadované kapitálové prostriedky na zabezpečenie modernizácie informačno-komunikačných technológií a v liste adresovanom Ministerstvu financií Slovenskej republiky zo dňa 15. mája 2013, ktorým bolo požadované zosúladenie výšky záväzného ukazovateľa mzdových prostriedkov so záväzným ukazovateľom počet zamestnancov a tiež s ohľadom na rozpočtové prostriedky určené na podporu činnosti verejného ochrancu práv v regiónoch, nárokované v rozpočtovom informačnom systéme.